

bulletin

november 2011

4

zaterdag 19 november 2011

Adriaan Morriën

Inhoud van dit bulletin

- 2 SOOP-lezing Boudewijn Oranje 24 november
Wanda Reisel in Eik en Linde 29 januari 2012
Plantage Poëzieprijs 2012
Nieuws Het J.W. van Overloopplantsoen
Nieuws Tattoomuseum
- 3 Terugblik SOOP-lezing Dees Postma
Terugblik SOOP-lezing Theo de Feyter
Terugblik Literaire middag Eik en Linde
Terugblik Plantage Poëzieprijs 2011 en de
drie winnende gedichten
- 4 Observaties uit de buurt door Joke van der Wey

Tangosalon, Plantage Muidergracht 155

Aanvang 14:30 uur

Toegang gratis

Op zaterdag 19 november organiseert de vereniging weer een middag over het leven en werk van Adriaan Morriën, net als vorig jaar in de sfeervolle tangosalon. Er zullen weer herinneringen worden opgehaald, onder meer door vriendin Ria Loohuizen en de journalisten Tom Rooduijn en Henk Hofland.

ACTIVITEITEN 12 NOVEMBER

Wandeling Oostelijk Eilanden

O.l.v. Léon Deben, stadssocioloog.

Vertrek 15.00 uur (duur 1,5-2 uur)

Verzamelen: Hoek Kadijksplein/ Hoogte Kadijk, café Orloff.

Graag aanmelden per e-mail: deben@chello.nl

De thema's die tijdens de herfstwandeling aandacht zullen krijgen zijn hergebruik, sociale huisvesting, historie, kunst in de openbare ruimte, toekomstige ontwikkelingen en broedplaatsen.

plantage
cultuurvrienden vereniging vrienden van de plantage

Redactie Ko van Geemert, Fred IJsebrands, Ineke Vlug, Ester Wouthuysen

Uitgave Vereniging Vrienden van de Plantage, Plantage Middenlaan 18, 1018 DD Amsterdam, www.vriendenvandeplantage.nl, info@vriendenvandeplantage.nl

Verschijnt 4x per jaar. **Bestuur** Leon Deben (voorzitter), Paul Verberne (secretaris), Fred IJsebrands (penningmeester), Ko van Geemert, Michaela Hanssen, Ineke Vlug en Ester Wouthuysen. **Nieuwe leden** aanmelden via onze website.

Contributie particulieren €16, huisgenoten €7, instellingen/bedrijven €35 per jaar. Betalingen INGbank 4431490 t.n.v. Vereniging Vrienden van de Plantage, Amsterdam.

ACTIVITEITEN 24 NOVEMBER

SOOP-lezing Boudewijn Oranje

Nieuwe Kerkstraat 124, 16.30 uur; na afloop buurtborrel, toegang gratis

Boudewijn Oranje, wethouder Bouwen en Wonen van Stadsdeel Centrum, zal ons bijpraten over de ontwikkelingen in ons stadsdeel. Behalve voor deze portefeuille is hij verantwoordelijk voor de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte (zoals Van Overloopplantsoen en Wertheimpark), maar hij gaat ook over de onderwijshuisvesting, parkeergarages, Monumenten en bestemmingsplannen (zoals Artis). Genoeg thema's om met hem over te praten.

ACTIVITEITEN 29 JANUARI 2012

Wanda Reisel in Eik en Linde

Plantage Middenlaan 22, 14:30 uur; toegang: 5 euro (leden gratis)

Onlangs verscheen de nieuwe roman van de succesvolle schrijfster Wanda Reisel, *Nacht over Westwood*. Op deze middag in Eik en Linde gaat Ko van Geemert met haar in gesprek en leest zij passages uit haar boek voor. Daarna is er gelegenheid een toast uit te brengen op het nieuwe (culturele) jaar (in de Plantage)! Wanda Reisel (Curaçao, 1955) debuteerde in 1986. Ze schrijft romans, verhalen, essays en voor toneel, film en televisie. De romans *Baby Storm* (1998) en *Een man een man* (2001) stonden op de shortlist van de Libris Literatuurprijs. *Witte liefde* (2004) stond op de shortlist van de AKO Literatuurprijs en werd bekroond met de Anna Bijns Prijs 2007. In 2010 verscheen *Plattegrond van een jeugd* dat juichend ontvangen werd.

ACTIVITEITEN

Plantage Poëzieprijs 2012

De komende Plantage Poëzieprijs kent weer een thema: 'oud(er) worden'. De uitreiking wordt gecombineerd met de Adriaan Morriën bijeenkomst. Adriaan Morriën, belangrijkste schrijver uit de Plantagebuurt, overleed in 2002. Hij schreef het gedicht *Hoe het voelt om oud te zijn*. In de jury zitten zijn biograaf [Rob Molin](#), neerlandicus [Han Foppe](#) en [Ko van Geemert](#). De eerste prijs wordt gemaakt door de dochter van Adriaan: [Adrienne Morriën](#). Maximaal twee gedichten kunnen worden ingestuurd, tot 1 juni 2012, naar info@vriendenvandeplantage.nl

Bulletin | Vrienden van de Plantage | 19e jaargang nummer 4

Hoe het voelt om oud te zijn

*Ik ben nu oud, het wordt door zovelen gezegd.
En als het niet wordt gezegd, dan wordt het verzwegen.
Ik lees het in elke blik die zich op mij richt,
in elk gebaar dat in mijn richting wordt afgegeven,
in elke groet die in het niet wordt geschreven,
in elke zucht, in de glimlach die mij overslaat.*

*Hoe voelt het om oud te zijn? wordt mij gevraagd.
Het voelt lang niet slecht, geef ik eerlijk toe.
Het voelt vaak goed, niet zo lang meer te hoeven leven
en afscheid te nemen van jou, u, jullie, voorgoed.
Maar je bent wel ver van je geboorte afgeraakt
en nu werkelijk heel dicht bij de dood gedreven.*

*Soms, als je de hoek van een straat omslaat,
het is winter, voel je zijn adem brutaler dan toen
je nog jong was, en sterk, en een stootje kon geven.
Je voelt je tot onder je kleren koud, en heel naakt.
Je gruwt van de dood, al is het slechts even.
Kom, gauw naar huis, denk je, want je voelt je geraakt.*

NIEUWS

Het J.W. van Overloopplantsoen

De reconstructie is rigoureus begonnen met het egaliseren van het plantsoen. De prachtige bloemrijke randen, vele, vele jaren lang liefdevol verzorgd door Ine Vermaas en Betty van Luijn zijn door de uitvoerders bruut verwijderd. Vaker zien we een grote discrepantie tussen de plannen en de uitvoerders, het is alsof het twee compleet tegengestelde werelden zijn. We hopen er het beste van, maar we twijfelen of er weer bewoners met groene vingers gevonden worden die met zoveel toewijding en plezier als de genoemde twee aan de slag gaan.

NIEUWS

Tattoomuseum

Zaterdag 5 november is het museum officieel opengegaan. Voor de eerste keer in de geschiedenis van de wereldtatoeëring is er nu een officieel Museum van de Tatoeëring. Het museum toont naast een rijke collectie van de kunst van

tatoeage ook de geschiedenis van deze huidcultuur. Het museum is gevestigd in een prachtig pand aan de Plantage Middenlaan 62. Zie www.amsterdamtattoomuseum.com

TERUGBLIK 29 SEPTEMBER

SOOP-lezing Dees Postma, over verslaving en dakloosheid

Dees Postma (1932) vertelde over zijn leven, vanaf zijn jeugd in Rotterdam, waar hij op 7-jarige leeftijd het bombardement op deze stad beleefde. Na de oorlog maakte hij zijn school af, studeerde rechten in Leiden, ging in 1960 de advocatuur in en... raakte aan de drank.

Toen hij in 1968 in de Jellinek kliniek werd opgenomen en tijdelijk ook in de Valeriuskliniek verbleef, veranderde zijn leven totaal. Zijn verslaving, maar vooral zijn opname en behandeling fascineerden hem buitengewoon. 'Aan beide instituten bewaar ik de allerbeste herinneringen'. En niet alleen als cliënt, want vanaf 1973 was hij tien jaar directeur van de Jellinekkliniek.

Zijn verhaal van deze middag staat op onze website: www.vriendenvandeplantage.nl

TERUGBLIK 27 OKTOBER

SOOP-lezing Theo de Feyter, 'Hemelsbreed', een geschilderde lijn door Amsterdam

Theo de Feyter liet ons op een groot scherm 55 gouaches zien van de plekken die hij schilderde langs de route van zijn atelier in Osdorp naar zijn woning aan de Plantage Muidergracht. Van buiten de stad, waar nog volop werd (en wordt) gebouwd, via de wijken uit de jaren '60 en de 19de-eeuwse buurten, kwamen we in de oude binnenstad en vervolgens in de Plantage terecht.

Op de gouaches zien we ook die lelijke auto's, omgevallen fietsen, graffiti, rotzooi en vuilnis op straat, waar bewoners vaak onaangenaam verrast op reageerden als ze de schilder aan het werk zagen. Eén ding is zeker: Theo de Feyter schildert geen pittoreske stadsgezichten!

Behalve de interessante kunstwerken die op deze manier ontstonden, maakte De Feyter aantekeningen van de opmerkingen van passanten en gesprekken die hij met hen voerde. Dit leverde vaak zeer komische momenten op, zie het bijschrift bij de gouache van de Derkinderenstraat.

Hemelsbreed wordt volgend jaar geëxposeerd in het Stadsarchief van Amsterdam.

Nu - van 22 oktober tot 23 november - is De Feyter een van de exposanten op de tentoonstelling *Locatie Amsterdam* in Galerie Petit, NZ Voorburgwal 270. Hij schreef het bijbehorende boek *De Tentoonstelling*, uitgegeven door De Buitenkant.

Bij de gouache: Ik [Theo de Feyter] sta te schilderen aan de Derkinderenstraat op een gazon tussen zandbak en klimrek. Een klein jongetje begint zich alras te vervelen en vertoont een begin van kliergedrag. Hij wordt onmiddellijk door zijn zusje terechtgewezen. Ze heeft wel belangstelling voor het

schilderen en blijft als enige lang kijken. Ze komt met een tak aan lopen en zegt: 'Ik heb ook een kwast.' 'Ja goed', zeg ik, 'ga maar schilderen.' 'Ik ga die auto's schilderen.' Ze verdwijnt naar de lange rij van auto's die achter mij geparkeerd staat. Even later komt ze er weer aan: 'Kijk meneer, ik heb de auto's geschilderd. Die gele daar en die groene en die rode.' Eén voor één wijst ze de auto's aan. Ik bewonder de kleuren. 'Heel mooi!' 'Nu ga ik wat anders schilderen.' Wanneer een fietser voorbijkomt met een kleurig t-shirt, zeg ik: 'Wat heb je dat t-shirt mooi geschilderd!' Ja, mooi hè? Kijk, nu heb ik snel die jurk met die witte bolletjes gedaan. En nu nog even snel die fietser die voorbij komt. Meneer, ik heb u geschilderd!', roept ze de fietser na. Die kijkt verbaasd op. Zo spelen we nog een tijdje door, alles schilderend wat voorbij komt. 'Waarom maakt u dat na', zegt ze plotseling, op het bord met de Heddes-reclame wijzend, 'dat is toch al geschilderd?'

TERUGBLIK 2 OKTOBER

Literaire middag in Eik en Linde

In café Eik & Linde werd op zondagmiddag 2 oktober een culturele middag belegd met twee jonge talentvolle schrijfsters: [Tjitske Jansen](#) en [Marjolijn van Heemstra](#). Zij lazen voor (poëzie) en vertelden boeiend over hun werk. Een zeer geslaagde middag, die ondanks het prachtige weer goed bezocht werd. De volgende literaire middag is 29 januari a.s.

TERUGBLIK 29 OKTOBER

Plantage Poëzieprijs 2011

In een stampvolle bibliotheekzaal in het De Pintohuis vond de uitreiking plaats van de Plantage Poëzieprijs. Het was de 20ste editie, die ditmaal uitsluitend open stond voor sonnetten. Hoofdprijs was een beeldend kunstwerk van een in onze buurt werkende kunstenaar, [Margreet Scholten](#). In de jury zaten sonnettenliefhebber, oud-bestuurslid en mede-oprichter van onze vereniging, [Eelco van der Waals](#), dichter en poëziedirecteur [Jan Kuijper](#), dichter en letterkundige [Dirk Kroon](#) en [Ko van Geemert](#) namens onze vereniging. Op deze middag lazen de juryleden voor, naast sonnetschrijfster en oud-winnares van de Plantage Poëzieprijs (1993) [Patty Scholten](#). Als verrassing las ook [Jan Kal](#) twee

kakelverse sonnetten van zijn hand voor. Er waren 167 sonnetten ingestuurd. Winnaar werd **Maarten Beemster** met Afloop. Tweede werd **Gerda**

Posthumus met het sonnet Betzy Akersloot-Berg. **Ko de Laat** won de derde prijs met Literair café. Alle aanwezigen konden constateren dat het niveau bijzonder hoog was.

Afloop

*Zoals je vroeger in zo'n puzzeltocht
nog uren van de finish liep te dromen;
je had al vroeg een afslag niet genomen
en kreeg pas aan het einde achterdocht.*

*Een pad naar rechts is ook een rechterbocht
en eiken zijn soms net kastanjabomen.
Je had gedacht heel ver te kunnen komen
maar alles bleek ten slotte vergezocht.*

*Zo vrees ik voor mijn laatste ogenblik.
Dat ik mijn levenspad afloop en schrik
omdat wat ik aan waarheid overhoud*

*ten slotte ook op drijfzand is gebouwd
en ik ineens heel zeker weet dat ik
al jaren met een ander ben getrouwd.*

Betzy Akersloot-Berg*

*Terug in de tijd dat het water nog dwaalde
met spatten en stormen het wad overstak,
zijn vluchtig getij - toen voornamelijk brak -
wist zij te omlijsten: zij mengde, vertaalde*

*zijn rusteloos lichaam in linnen. Gedreven
streek zij op het wit en gedoodverfde doek
zijn hartslag, de ruis van zijn adem, de vloek
wanneer hij van wervelende winden moest leven.*

*Zoals zij hem toomde maar toch niet bezat
hem altijd liet stromen, haar vingers gevat
om enkel een kwast die zij doopte en eerde*

*vond hij in haar streken de les die hem leerde
het oeverloos zwerven te wenden totdat
zijn lichaam verdroogde, geen driften meer had.*

*De Noorse zeeschilderes (1850 -1922) woonde en werkte in het Tromp's Huys te Vlieland waar haar schilderijen tentoongesteld worden.

Literair café

*Je houdt, na een voorzichtige transactie
Een voordracht in een literair café
De opkomst valt niet tegen en niet mee
Zoiets geldt ook voor de publieksreactie*

*Je staat een klein kwartiertje voor te lezen
Als absolute bottom of the bill
Tref jij een klein publiek van goede wil
Je weet nu al hoe straks de sfeer zal wezen:*

*Je oogst wat licht bewonderende blikken
En ziet een enkeling goedkeurend knikken
Een oude man zegt dat je door moet gaan*

*Een middelbare vrouw die jong wil lijken
Komt eventjes je bundeltje bekijken
En schaft 't dan uiteindelijk niet aan*

OBSERVATIES UIT DE BUURT

Plantagetattoos

Door Joke van der Wey

We krijgen een nieuw museum in de Plantage. Een Tattoo Museum, wie had dat ooit gedacht, in onze keurige Plantagebuurt. De door architect Salm ontworpen panden aan de Plantage Middenlaan 60-62 gaan onderdak bieden aan de collectie van Henk Schiffmacher. De Tattoo Koning wil graag loskomen uit de sfeer van groezelige pandjes en morsige stegen en afficheert zich nu als een halve antropoloog. Vandaar ook de voorkeur voor de Plantage, met zijn eerbiedwaardige traditie van 19de-eeuwse wetenschap. Hoewel die voorkeur blijikbaar wat later vorm kreeg, toen de binnenstad er geen zin in bleek te hebben. Nu wil ik best geloven dat de collectie van Schiffmacher heel bijzonder is. Hij heeft echt de halve wereld aan tattoo-attributen verzameld en het is vast spannend om betekende en bekraste vellen op sterk water te zien. Oorspronkelijk hebben tatoeages ook een belangrijke functie gehad in veel culturen. Het is alleen zo jammer dat het nu allemaal zo gedegenereerd is. Het betekent niks meer, niet eens dat je spannend of stoer bent. Elke voetballer heeft een tribal in zijn nek, elke tuttelbeel heeft een reetgewei. De voorzichtigen houden het bij een lieveheersbeestje, een salamander of iets ondefinieerbaars rond de enkel. Ter plekke kan daar wat bijgemaakt worden, want er komen in het museum maar liefst acht werkplekken voor tatoeëerders. En er zal een eigen productielijn van tatoeoenodigheden worden uitgebaat.

Dat heeft niet zoveel met een antropologisch museum te maken, lijkt me. 150.000 bezoekers op jaarbasis, denken Henk en zijn geldschietster Seret naar de Plantage te trekken. Dat is ruim vierhonderd bezoekers per dag. En dan worden er in dit museum ook nog eens driehonderd mensen 'geresocialiseerd'.

Even afwachten maar. In elk geval fijn voor de broodjeszaken en koffietentjes in de buurt. Misschien kan Schiffmacher een Plantage-logo ontwerpen voor bezoekers uit de buurt. En het zou fijn zijn als dat ook als plakplaatje verkrijgbaar was.

ALS HUIZEN KONDEN SPREKEN

*De volgende aflevering verschijnt in ons bulletin 2012 nr. 1.
Eerder verschenen verhalen uit deze serie zijn te vinden op
onze website en www.communityjoodsmonument.nl en www.denisecitroen.nl.*